

فناپی، ابوالقاسم ۱۳۳۸ -
دین در ترازوی اخلاق / ابوالقاسم فناپی. - تهران: موسسه
فرهنگی صراط، - ۱۳۸۴
۳۲۰۰۰ ریال: (ج. ۱)
ISBN: 964-5633-17-6

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیما
کتابنامه

۱. دین و اخلاق ۲. اخلاق دینی ۳. دین -- فلسفه الفه عنوان
۲۰۵/ ۶۷ BJ ۴۷/ ۹۹
۲۸۴ - ۳۷۸۱۶ کتابخانه ملی ایران

مجموعه دین پژوهی ۴

دین در ترازوی اخلاق

ابوالقاسم فنایی

تهران - زمستان

۱۳۸۴

مؤسسه فرهنگی سراط
تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۶ آذر، کوچه پنجم، شماره ۳۱
تلفن: ۶۶۴۹۸۰۸، فاکس: ۶۶۹۵۴۰۱۲
www.seratci.com
info@seratci.com

دین در ترازوی اخلاق
ابوالقاسم فنایی
طرح جلد: علی میرایی
نوبت چاپ: اول / زمستان ۸۴
چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و
ارشاد اسلامی
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه
قیمت: ۳۲۰۰۰ ریال
همه حقوق محفوظ است

فهرست مطالب

۱	دییاجه
۵	پیشگفتار
۱۹	بخش اول
۲۱	درآمدی تاریخی
۲۱	۱.۱ درآمد
۲۲	۲.۱ رابطه‌ی دین و اخلاق در جهان اسلام
۳۱	۳.۱ رابطه‌ی دین و اخلاق در جهان غرب
۳۹	۴.۱ سخن آخر
۴۷	تعریف دین و اخلاق
۴۷	۱.۲ درآمد
۴۸	۲.۲ دین چیست؟
۵۱	۳.۲ اخلاق چیست؟
۶۱	۴.۲ سخن آخر
۶۹	بخش دوم
۷۱	وابستگی اخلاق به دین
۷۱	۱.۳ درآمد
۷۵	۲.۳ رابطه‌ی تاریخی دین و اخلاق
۷۸	۳.۳ وابستگی زبان‌شناسانه اخلاق به دین
۹۳	۴.۳ وابستگی وجودشناسانه یا هنجاری اخلاق به دین
۱۰۱	۵.۳ وابستگی روان‌شناسانه اخلاق به دین
۱۱۱	۶.۳ وابستگی عقلانی اخلاق به دین
۱۲۰	۷.۳ سخن آخر
۱۳۱	وابستگی دین به اخلاق
۱۳۱	۱.۴ درآمد
۱۳۲	۲.۴ وابستگی زبان‌شناسانه دین به اخلاق
۱۳۵	۳.۴ وابستگی وجودشناسانه دین به اخلاق
۱۴۴	۴.۴ وابستگی عقلانی دین به اخلاق
۱۵۹	۵.۴ وابستگی روان‌شناسانه دین به اخلاق

۱۶۲. ۶.۴ سخن آخر

۱۶۷. خدمات دین در قلمرو اخلاق

۱۶۷. ۱.۵ درآمد

۱۶۹. ۲.۵ دین و نگرش آدمی به زندگی دنیا

۱۷۰. ۳.۵ بیان صورت غیبی و نتایج اخروی اعمال

۱۷۱. ۴.۵ پیوند زدن مفاهیم اخلاقی به مفاهیم دینی

۱۷۳. ۵.۵ ارایه الگوهای اخلاقی

۱۷۳. ۶.۵ نظام اخلاقی عالم هستی

۱۷۴. ۷.۵ انسان‌شناسی دینی

۱۷۵. ۸.۵ نقش عبادت‌های دینی در اخلاق مؤمنان

۱۷۶. ۹.۵ دین و تعلیم و تربیت اخلاقی

۱۷۸. ۱۰.۵ خدا به عنوان ناظر آرمانی

۱۸۲. ۱۱.۵ مهار و تعدیل خودگروی

۱۸۶. ۱۲.۵ تأکید دین بر اهمیت عقل و عقلانیت و اخلاق

۱۸۸. ۱۳.۵ سخن آخر

۱۹۰. ناظر آرمانی و منظر اخلاقی

۱۹۰. ۱.۶ درآمد

۱۹۶. ۲.۶ چرا به ناظر آرمانی و منظر اخلاقی نیازمندیم؟

۲۰۰. ۳.۶ ویژگی‌های ناظر آرمانی

۲۰۲. ۴.۶ ویژگی‌های منظر اخلاقی

۲۲۷. ۵.۶ سخن آخر

۲۳۱. خدا به عنوان ناظر آرمانی

۲۳۱. ۱.۷ درآمد

۲۳۲. ۲.۷ خدا به عنوان ناظر آرمانی

۲۳۷. ۳.۷ ناظر آرمانی، اخلاق دینی و اخلاق سکولار

۲۵۳. ۴.۷ تئوری ناظر آرمانی و حل پارادوکس اخلاق دینی

۲۶۰. ۵.۷ سخن آخر

۲۶۹. فهرست منابع

تشکر و قدردانی

کتاب حاضر بخش نخست از یک طرح پژوهشی یک ساله است، هرچند رابطه دین و اخلاق یکی از دغدغه‌های اصلی نگارنده به شمار می‌رود که در طی سالیانی دراز فکر و ذهن او را به خود مشغول می‌داشته است. نام‌بردن از همه کسانی که به نحوی از انحاء در انجام این طرح و نگارش این کتاب یار و مددکار نگارنده بوده‌اند مقدور او نیست. در عین حال نگارنده بر خود فرض می‌داند نخست شکر خداوند کریم و مهربان را بجای آورد که از لطف و رحمت و کرم و مغفرت پیدا و پنهان او در این راه برخوردار بوده است. سپس از بنیانگذاران و گردانندگان نیک‌خواه مؤسسه‌ی معرفت و پژوهش، علی‌الخصوص از آقایان دکتر عبدالکریم سروش و دکتر سروش دباغ، سپاسگزار است که با تصویب این طرح و فراهم آوردن بودجه لازم نگارنده را رهین منت خود ساختند. همچنین نگارنده خود را مدیون دپارتمان فلسفه و کتابخانه دانشگاه شفیلد می‌داند که با در اختیار نهادن پاره‌ای از امکانات در پیشبرد این تحقیق و نگارش این کتاب سهیم شدند. مخصوصاً لازم است از رئیس محترم دپارتمان، پروفیسور رابرت استرن، به خاطر همکاری سخاوتمندانه ایشان قدردانی و تشکر کنم. دوست عزیز جناب آقای دکتر احمد مینایی در یافتن پاره‌ای از منابع حدیثی و فلسفی اسلامی به نگارنده کمک کرده‌اند و طبع کتاب مرهون تلاش‌ها و زحمات گردانندگان و کارکنان مؤسسه‌ی انتشاراتی صراط است. از جناب آقای محمد حسین سیفی، مدیر عامل محترم مؤسسه، به خاطر عنایت و همکاری‌شان سپاسگزارم. از خداوند منان سلامتی و توفیق روزافزون همه این عزیزان را در خدمت به فرهنگ و تمدن بشری خواستارم.

و ما توفیقی الا بالله و علیه توکلت و الیه انیب

زمستان ۱۳۸۴

ابوالقاسم فنایی

a.fanaei@gmail.com